

Hospodářské dvory na panství Opočno

stavebník: Jeroným hrabě Colloredo-Waldsee

Santini pro hraběte Jeronýma Colloredo-Waldsee připravoval na jeho panství Opočno více věcí. Zdroje uvádějí blíže nespecifikované plány pro opočenský zámek, víme, že dostal zapláceno za nerealizovaný návrh kostela v Přepychách a že vypracoval návrh nové podoby kostela sv. Petra a Pavla v Novém Hrádku. Z hraběcí korespondence a účetnictví vyčteme, že Santini navrhl a osobně dohlížel na vyměření a výstavbu dvou hospodářských dvorů – Lhotka a Podzámek. Oba dvory byly novostavbami a Santini tak mohl svobodně rozvinout své kompoziční umění v kombinaci s nezbytnou praktičností hospodářských dvorů.

Dvůr Lhotka na mapě z let 1760–1780. Nejstarší známé vyobrazení dvora.

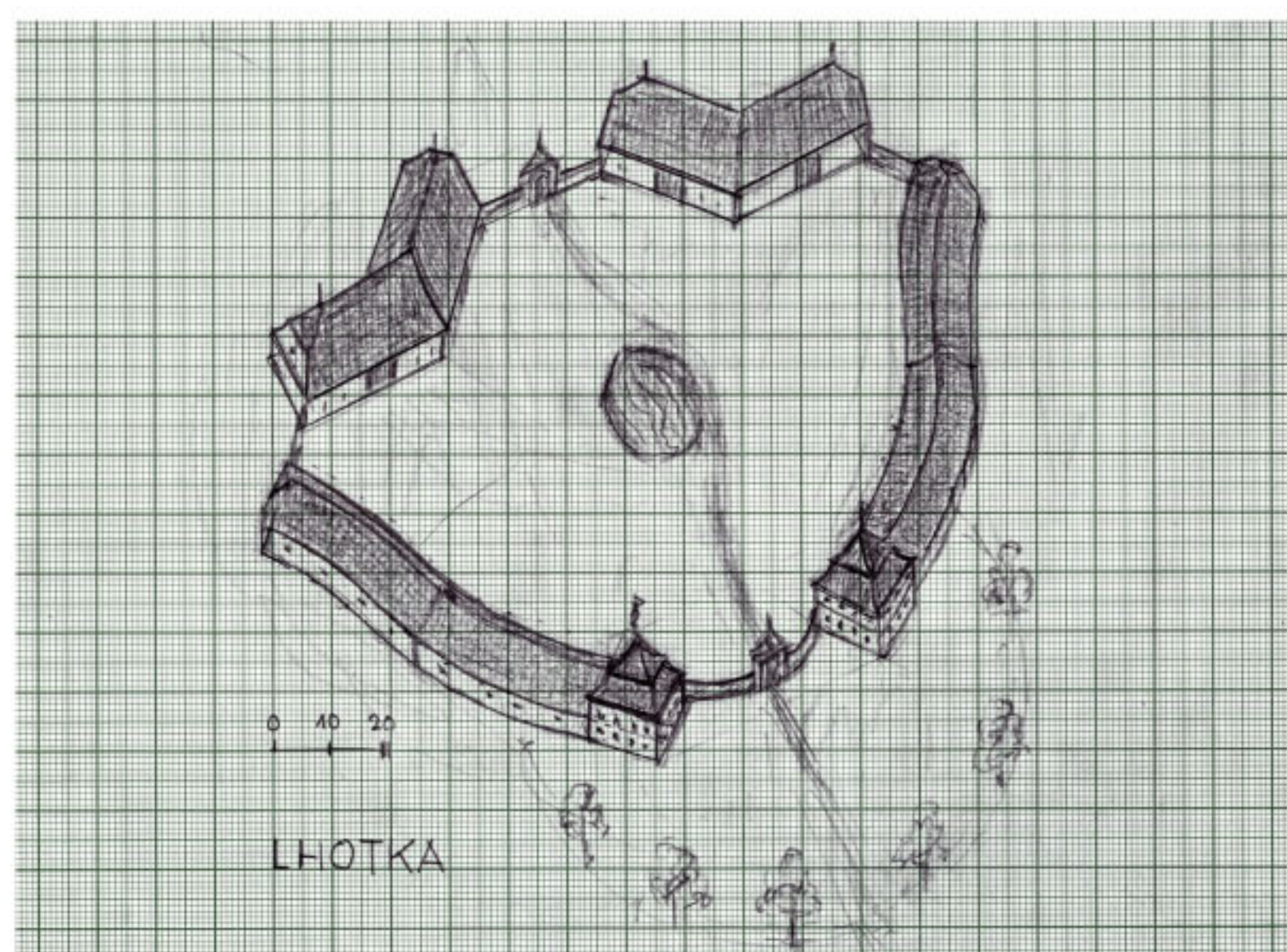
Hospodářský dvůr Podzámek, zvaný původně dvůr Opočno, na mapě panství Opočno z roku 1749. Nejstarší známé vyobrazení dvora.

Mokrý, hospodářský dvůr Lhotka

Dvůr Lhotka byl postaven v letech 1719-1721. Dochovaný plán pozemků z 2. poloviny 18. století ukazuje, že Santini dvůr navrhl na přísně symetrické kompozici se zvlněnými a zalomenými půdorysy. Po požáru 1814 již nebyl dvůr obnoven v původní podobě a následně byla během 19. a 20. století většina staveb výrazně přestavěna nebo zanikla. Do dnešních dnů se v půdorysu dochovala část ohradní zdi s přestavěnou bránou, část zvlněné zdi západní hospodářské budovy a možná i část jihozápadní stodoly.

Letecký pohled na dvůr Lhotka od severozápadu, v popředí je vidět ohradní zeď s bránou na oválném půdorysu a vpravo zvlněný obrys bývalé hospodářské budovy.

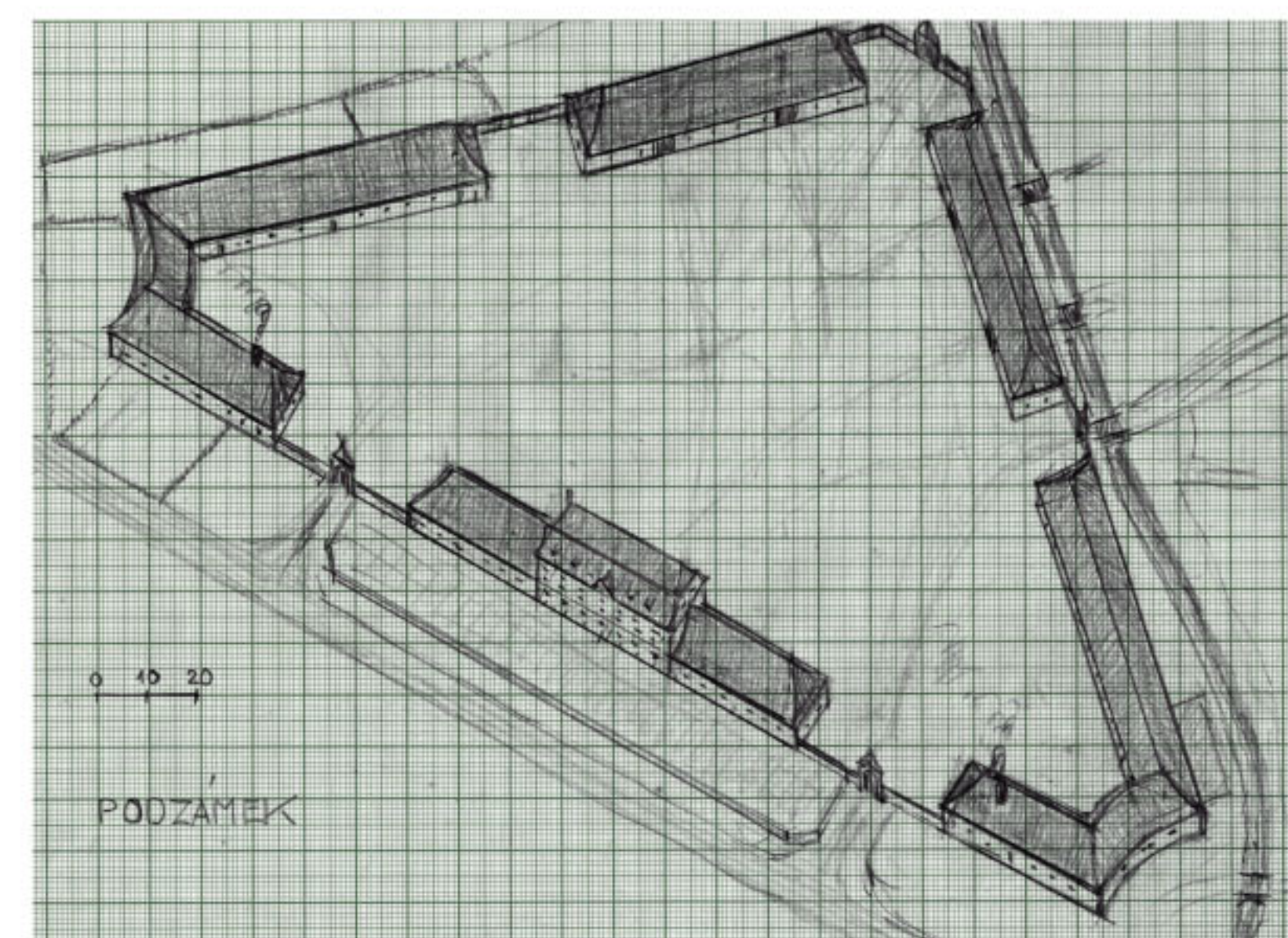
Kresebná rekonstrukce možné původní podoby dvora Lhotka po výstavbě. Kresba vychází z dobových map a dochované hraběcí korespondence. Z ní víme, že se v průběhu stavby řešila např. podoba brány, přičemž měla být postavena jako klenutá s hraběcím erbem, nikoliv piliřová „po francouzském způsobu“. Rovněž byla řešena podoba „pavilonů“, aby byly ve správných proporcích a kryty nespalnou krytinou. Hospodářské stavby byly, snad ze zvyku, opatřeny lehkými krovky a šindelovou krytinou. Změna na taškovou by již byla příliš nákladná, a tak byla dána přednost nátěru šindelové krytiny olejovou červenou barvou.

Opočno, Podzámčí, hospodářský dvůr Podzámek

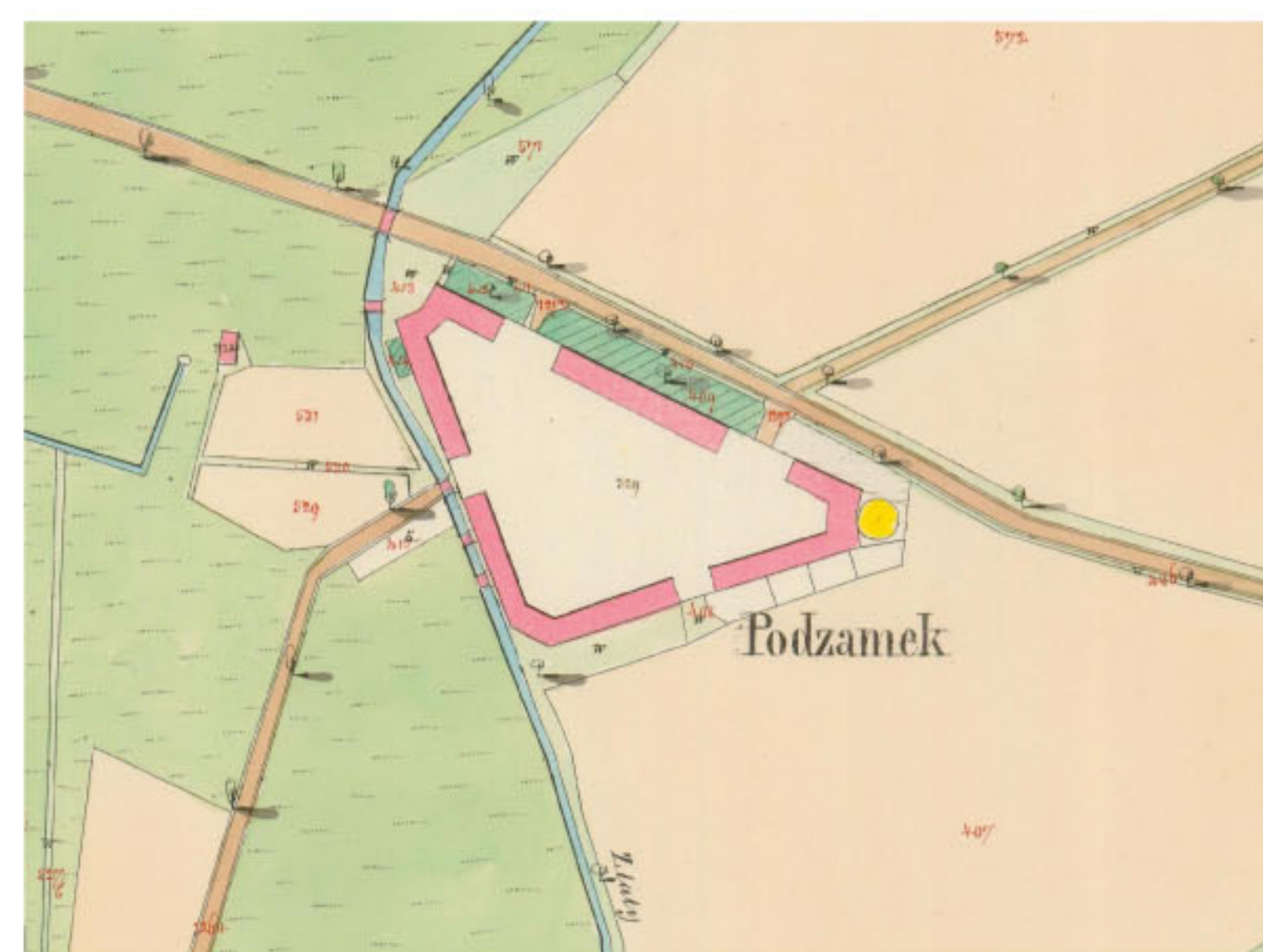
V Opočně vyhořel v lednu 1723 hospodářský dvůr. Požár mohl ohrozit i městečko a zámek a bylo proto rozhodnuto poškozený dvůr neopravovat a postavit nový dvůr za městem. Zvažovány byly lokality s dostupnou vodou, jako „volné pole, kde už se beztak jednou hledala studna“, anebo „blízko chmelnice“ či „u bývalé vinice“. Santini odvodil půdorysný tvar dvora z terénní konfigurace vybrané lokality, sevřené silnicí a vodním tokem. Navrhl sestavu hospodářských staveb uspořádaných do půdorysu trojúhelníka se dvěma konkávně vybranými vrcholy a půdorysy budoucích staveb na místě osobně vyznačil. Stavba proběhla v letech 1723–1725 a dvůr se i přes četné modernizační přestavby dochoval do dnešních dnů.

Letecký pohled na dvůr Podzámek od jihozápadu. Na obzoru je vidět silueta opočenského zámku a navazující obory Hvězda.

Kresebná rekonstrukce možné původní podoby dvora Podzámek. Kresba vychází z dobových map, z dochované hraběcí korespondence a ze starších popisů dvora.

Hospodářský dvůr Podzámek na císařském povinném otisku mapy stabilního katastru z roku 1840.